

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.

Цісар в Галичині.

Нині ступив наш дорогий Монарх на галицьку землю! Хотай сим разом Ёго по-дорожжю ограничить ся на західній полові нашого краю, та і то лише у військових цілях, то всеж таки радісно відчуває цілий край сю хвилю, в якій наш дорогий Монарх почтив ёго своєю присутністю.

Сама згадка про нашого дорогого, любого Цісаря наповняє сердечністю груди кожного Русина, бож і зазнали ми багато добра з ёго щедрої руки. Тож ви-таємо Тебе Батьку на границях рускої землі зі щиро-рускою вірністю і приданістю!

Нинішній день як-раз день других роковин трагічної смерті дорогої, Ёго подруги бл. п. цісареві Елисавети. Всі ми відчуваємо глибоко сю хвилю і з теплою сльозою в очі згадуємо сей день загально-го нещастя, яке стрілило Габсбургський дім і австрійську державу.

І оба сі учутя радості і смутку зливають ся у одну, велику любов до нашого Монарха. З розжаленем ми читаємо нині в телеграмах, що ось єще рано він був на богослуженню за упокій душі своєї незабутньої подруги, а вже за хвилину пізнійше відїхав за своїми обов'язками, за завданнями свого високого становиска.

Така безвпинна, невсипуща діяльність, така посв'ята себе для справ держави і повірених ёго опіці народів відзначали завсїгди нашого дорогого Монарха. Сі прикмети з'єднали ёму загальне і неподільне чувство любови, вдячності і повного довіря, як всіх австрійських, так і нашого руского народа.

Нинішній приїзд Цісаря до Галичини є справді знаменний і трогаючий. Тож в сій хвили ми підносимо наш не голосний та щиро-сердечний голос привіту в пере-свідченню, що наш люблений, обожаний і витаний на кождім кроці Монарх, як до тепер так і на дальше, ніколи не забуде на прив'язаний і вірний, руский нарід в Галичині.

Парламент від 1897—1900.

Розв'язана посольська палата виїшла з мартених виборів 1897 р. на основі розширеного права виборчого. Пята куція мала внести більше життя в парламент і заступати інтереси найширших верств. Цісар відкрив палату 29. марта троновною річню, в котрій зазначив сей момент. На чолі управи стояв гр. Каз. Бадені. Головною задачею ёго було, перевести митово-торговельну угоду з Угорщиною. До сего потребовав він парламентарної більшости і почав ёї складати з консервативних елементів. Але поза плечима шефа кабінету зложила ся парламентарна більшість, що обняла собою всіх славянських послів і консервативну часть послів німецьких. До більшости не приступила німецька шляхта, а се спонукало гр. Баденю, що він 2. цвітня подав ся до димісії, котрої цісар не прив'язав. 5. цвітня виїшли язові розпорядження для Чехії, відтак для Морави. Німці зашуміли і вже 9.

цвітня почала ся горяча язовка розправа, що відтак виродила ся в німецьку обструкцію. 2. червня закрав гр. Бадені 12. сесію державної ради. Німецькі послы понесли агітацію в нарід. В північній Чехії прийшло до демонстрацій. Шенерер велів німецьким послам зложити присягу в Хебі на опозицію. В вересні (23.) почалась 13. сесія. Скандаль множились з дня на день. 24. падолиста штурмує лівниця президію палати (Абрагамовича і Крамажа), 25. ухвалено lex Falkenhayn, 26., по другім нападі соціальних демократів на президію, явилась поліція в парляменті, 28. падолиста паде кабінет Баденю, 30. замкнено державну раду, бар. Гавч обняв управу, змінив в части язові розпорядження в користь Німців і зараз потім, 6. марта 1898 р. уступив. Керму управи обняв гр. Тун. 21. марта збирає ся парламент на 14. сесію. Тун обіцяє Німцям відкликати язові розпорядження і заступити їх язовим законом. Він кличе Німців до переговорів, укладає т. зв. Grundzüge, але Німці під проводом Шенерера домагають ся «безуслівного» знесення язових розпоряджень бар. Гавча. Тут починає ся консеквентна обструкція німецької лівниці. Президент палати, др. Віктор Фуке, не в силі ёї заворожити. Слідують обжаловання кабінету гр. Баденю і цілий ряд поіменних голосовань. Шенерер управляє бурдами лівниці, в червні закриває гр. Тун сесію, Бернрайтер уступає з становища міністра торговлі; ёго місце займає бар. Діпавлі, а гр. Тун переводить угорську угоду §-ом 14-им. Ще в падолисті 1898 р. пробує гр. Тун зробити парламент активним, скликає ёго 5. падолиста на нову сесію, але по причині скандалів лівниці відручує ёго вже 21. грудня 1898 р. Відтак слідує ще коротка сесія від 17. січня до 1. лютого 1899, потім входить в жите знов §. 14. Німецька лівниця бере ся тепер до уложеня своєї зеленосвятої програми. В вересні 1899 р. кличе гр. Тун устами президента Фука. Німці до нових переговорів, але безуспішно, потім 23. вересня уступає. З уступленем гр. Туна рішачі сфери клоняють ся в сторону німецької лівниці. Цісар віддає управу гр. Клярому (29. вересня 1899 р.), сей зносить 18. жовтня язові розпорядження бар. Гавча і скликає рівночасно 15. сесію парламенту. Проти кабінету Клярого яко «централістичного» виступає вся правниця, 23. падолиста починають Чехи механічну обструкцію, переговори з Чехами не мають ніякого успіху, парламент стає безділним, в слід за ним уступає гр. Клярі 21. грудня 1899 р. Від грудня 1899 до 28. січня 1900 стає шефом кабінету др. Вітек, по нім обіймає управу др. Кербер, скликає угодові конференції чесько-німецькі без успіху, скликає відтак 19. лютого парламент, стрічає ся тут з механічною обструкцією чеською, відрочує парламент 25. марта, скликає ёго опять 9. мая, стрічає ся опять з чеською обструкцією, а по бурливім засіданню 8. червня закриває 16. сесію парламенту. В три місяці по закриттю розв'язує цісар патентом з 7. вересня державну раду.

Родимці!

підпомагайте бургу Руского Товариства педагогічного у Львові.

(X) Остатніми роками помічаємо, що руска молодіж починає щораз громаднійше горнути ся до всяких публичних шкіл, а також і до

гімназій, так що тепер чинникам, неприхильним засновуванню руских шкіл, відпав зовсім аргумент, що фреквенція Русинів по школах за мала. Правда, що і в тім напрямі у нас не робить ся стілько, скілько би належало (о чім ще поговоримо в иньшій статі), все-ж таки очевидний є тут поступ. Але треба також сказати щирі правду, що із сторони рускої суспільности за мало пособлює ся тій рускій молодіж, переважно вельми убогій, щоб їм дати спроможу удержати ся і скінчити шкільну науку. Дуже часто злов руска молодіж виставлена на всякі шкідливі впливи, не лише з морального боку, але також відчужує ся своєю народністю. Передовсім се відноситься до міста Львова. Бурси двох на жаль руских інститутів «Народного Дому» і «Ставропигійського Інститута» добре відомі рускій суспільности, що працюють всіма способами над тим, щоби молодіж в тих бурсах виховуваній остогидла руска мова і народність, посилають ї до німецької гімназії, а приватно всіма штуками старають ся в очах молодіж споганити руску мову, руску народність і тим підховати їх на москаленят, ворогів свого народу. Мало котрий хлопчина опре ся тим всяким шкідливим впливам і збереже непорочне руске серце, а переважна часть або стає ворогами рускої народности або научить ся фарисействувати вже змалку і виходить із звихненим характером. Ми самі були свідками, як селянський хлопчина-бурсак «Народного Дому» просив, щоб ёму допомогти до иньшого удержання і вирвати ёго з «Народного Дому», де він мусить удавати і намагати на московщину. А мимо того стілько селянських дітей мусить на жаль глядіти приміщення в тих бурсах, бо не можуть найти собі иньшого прожитку.

Тимто велику заслугу має Руске Товариство педагогічне, що давнійше вже засновало Інститут св. Миколая, приступний однакже для заможнійших і середньо заможних. Потреба бурси для убогої молодіж у Львові була пекучою і сій потребі зарадило Руске Товариство педагогічне. Третій рік існує ся бурса і на сей рік прийняв виділ до 30 учеників за дуже низькою доплатою, так що справді можна побоювати ся, чи виділ на своїм виїде, чи не попаде в значний недобір. Тимто поміч із сторони рускої суспільности тут конечна. Особливо львівські Русини і з околиці повинні би ревню пособляти сій бурсі, бо не 30 але сотки молодіж голодує без удержання, а що гірше без опіки, догляду і народного виховання. Хто грошем а хто знов натураліями повинен помагати. Тепер осінні збори, сьвященники і засібніші селяни могли би чи бараболями, чи мукою, крупами, сиром і иньшими віктуалами прийти в поміч убогій молодіж. Так само повинні би Родимці пам'ятати і про другу бурсу Руского Товариства педагогічного в Станиславові, що сего року виїшла в жите завдяки щедрости Преосв. владики Шептицького. Дбаймо про руску молодіж, горнім її до шкіл як найчисленнійше, а в тім порука красної будуччини!

Ц. к. нові демократи.

Нова польсько-демократична партія хоче засісти на двох стільцях. З одної сторони гуртує всі невдоволені елементи «до купи», накликаючи: «на ліво, на ліво!» — з другої сторони хоче вкрати ся у ласку правительства. Надію

такої можливості подало їм теперішнє розв'язання державної ради.

Розписане нових виборів без попереднього октроювання виборчої ординації або регулятиву палати вважають одні послідною конституційною пробою правительства перед приступленням до острійших средств. Другі-ж, іменню соціально-радикальні дневники, опираючись на звиснім апелю др. Кербера до виборців, який ми подали в суботу, — толкують будучу ситуацію так, що правительство хоче пересунути керму внутрішньої політики «на ліво», ставлячи економічні справи перед національними.

В сій надії оден з львівських політиків, належачий до демократичної партії, пише ось як до одного з віденських органів, — стоячого близько урядових кругів: «Не потреба як-раз бути приклонником *матеріялістичної* історії філософії Кароля Маркса, щоби поза політичними подіями та перемінами добачати економічні причини. Група партій в Галичині, що назвала себе *демократичною* зовсім слушно відзиває ся до господарських інстинктів та потреб найширших верств людности, до *міщан та селян*, полишаючи пролетарних *робітників* організації і агітації *соціал-демократії*, з якою до сеї пори лучать єї ще дуже слабкі звязи. Перша проба сили при десятих доповняючих виборах до сейму не випала вдоволяючо. Тому будуть робити тим більші змагання, і людські партії тим тісніше злучать ся, щоби при надходячих виборах до палати послів державної ради, коли ще не вичислену більшість трех голосів в польськім «Колі», то бодай позискати таку сильну меншість, щоби теперішня президія клубу була примушеною признати жадану зміну клубових статутів або — виступити».

Отсе плян польських демократів: заволодіти польським «Колом» у Відні. А відтак они вже хоть на иньшій підставі будуть правительству служити незгірш від теперішних «станьчиків». Бо ось що каже дальше згаданий польський демократ:

«Тут також місце, щоби ще раз розглянути питанє, чи *славянські симпатії в польськім народі* Галичини є такі енергічні, щоби єго заступники в державній раді мали немов рід імперативного мандату іти в державній раді разом з другими *славянськими братами*, а поре до всім з *Чехами*. Се видає ся уже з сеї причини зовсім виключеним, що в польськім народі зовсім нема жадного почуття приналежности до славянства. Етичне понятє бути *Славянином*, іменню в якім небудь супротивленню до иньших племен, от як Романів, Германів, не достає польському народови в тім степені, що не вчислюючи хіба висших верств, чоловік з людю навіть свою польськість тільки неясно відчуває. На питанє про народність, нагадує собі такий чоловік хіба *віроісповідну* ріжницю та відповідає, що він — *католик*! Єго рівнодушність, або ліпше сказати, єго не-свідомість на сій точці іде так далеко, що він сею назвою «католик» хоче протиставити себе «Русинові», який так само є католиком, хотій відмінного обряду. Знаменним при сім є, що Русин, хотій певно не менше релігійний, як єго мазурский земляк, консеквентно заявляє себе «Русином», коли той що найбільше, і то дуже рідко, назве себе «Мазуром», а в горах «Гуральом».

Так отже демократи, що як-раз тепер свою назву змінили на «*польські демократи*», хотять у Відні представити себе національними індеферентами, щоби як такі могли числитися на перте правительства при виборах до нової палати, що має національні спори відкинути на бік, а заняті ся економічною програмою.

Та чи се лиш безпечно сидіти на двох стільчиках! Вже лівий похибнув ся новий «унії», бо соціалісти на вчерашніх зборах в Кракові виперли ся отверто звязи з львівськими демократами, заявляючи, що 1) не хотять належати до «куні», а бути самосвідомою і організованою партією; 2) становиско демократів є неясне, бо хотять дальше належати до «Кола»; 3) демократи не заявили ся за безпосереднім, загальним голосуванням. Також і стояловці не приступають до «унії», не хотячи вилімінувати свого вожда, як сего ждали демократи, та не годячи ся на їх становиско супроти польського «Кола», а нарешті і людвці зі своїм органом

Kurjer-ом держать ся в великій резерві супроти них.

Українська інтелігенція в повістях Чайченка.

(Далі).

А такі члени шкільної ради, як Куценко (в повісті «Екзамен») дбають про наживу, а не про поступ науки в школі. Навіть такі люде, як піп та вчитель, котрі найближче стоять до народу і повинні своїм обов'язком мати те, щоб розповсюджувати просвіту в народі та ханити національний народний скарб, пособляти в справі з'єднання інтелігенції з народом — так і сї люде мають дуже сумний погляд на народ, хоч і живуть серед него, не мають ніякої національної свідомості. «Вони, каже батюшка Маркові Кравченкові про своїх селян — гуртом усі мошеники або п'яниці: хіба-хіба який чоловік іноді з їх виїметь ся, що не такий. Ви думаєте, вони поважають вчителя, батюшку? Саме воно! З голоду здохнеш серед їх». «Мужикові більш граматки та псалтиря не треба, а то дуже розумний стає» — каже він далі (Сон пр. 38). Коли Марко сказав вчителєві та батюшці про те, що на Україні повинна бути й школа українська — така школа, щоб з неї не вигонено рідної мови, щоб в їй учено по українському, то се їх дуже здивувало: щож справді, по мужичому, чи що будемо вчити? — спитали вони. (Сон пр. 41). Думки Марка про національну, українську школу батюшка вважає чимсь чудним і про самого Марка каже: «Що воно за чоловік? Чудний! Такі думки... Бач по мужичому вчити! А за се і в рещтарню! Там не дуже то вчити-меш» (Сон. промінь 41). Така то українська інтелігенція з боку національного питання! Української інтелігенції нема. Справді, чи не можна назвати справжньою українською таку інтелігенцію, котра цураєть ся своєї національності, не може сказати і кілька фраз на своїй рідній мові, уважаючи її покидьком, прикметою мужицтва, неосвіти і не називаючи інше, як «хаклацькою» або-ж «мужицькою». Так звана українська інтелігенція не може згодитись з тим, що українська мова така-ж як і всяка інша: «і має таке саме право на місце в книзі в школі» (Сон. пр. 39 ст.), в церкві, в суді як і всяка інша. У нас на Україні пануючою мовою стала московська мова і навіть між простим народом, особливо між молодіжю, рідко почуєте чисту українську мову, а якусь ламану мішанину. Часто буває так, що батько замолоду писав по українському, багато пропагував ідею, був щирим українським, а діти його не знають рідної мови, а балакають тільки по російському. (Сон. пр. 102).

Взагалі треба сказати, що наша інтелігенція дуже зопсована з національного боку; між нею мало людей з національною свідомістю — людей, для котрих би «рідний край», «Україна» не були мертвими словами.

До сього треба ще додати безладдя та несолідарність поміж нашою інтелігенцією. Між нею нема спільної, гуртової роботи. Кожен має на увазі тільки своє власне життє, боїть ся за свою шкуру, а про других йому байдуже. Через такі відносини між собою наша інтелігенція стає нижче Ляхів, Німців та Жидів, котрі «дбають про те», каже одна дієва особа в повісті «Соняшний промінь», щоб дати змогу своєму землякови вийти в люде, взбиту ся в силу, щоб потім він маючи ту силу, пособляв у спільній роботі. (Сон. пр. 102). Вони держать ся один одного. «А в нас? Я знаю одного українського письменника — він написав небагато, але всі казали, що талановито — він умер з голоду, бо вмер знесиливши ся над тяжкою працею, котра не давала йому й стільки, щоб одягти ся та пригудувати ся. Він умер і ніхто про його й словом не озвався» (Сон. пр. 102), бо кожен має на увазі тільки своє власне життє.

Між нашою інтелігенцією теж багато таких людей, як Раденко, та Квітковський в повісті «На розпущті», котрі ні в чому не знаходять вдоволення, нічим не задовольняють ся, кидають ся то в одну, то в другу сторону. Квітковський був зразу в українському товаристві, потім став недбалий до українського питання і полюбив Толстовське хліборобство.

Опісля-ж став містком і читав не тільки філософічні твори Шопенгавера, але й розвідки про Буддизм. Також Гордій зразу уважав себе українським і говорив, що зрозумів життє так, як воно є, що одкинув усі забобони, ілюзії. Зпершу він бажав працювати для народу і бути мужичим адвокатом, але при палкій своїй вдачі швидко став невдоволеним із своєї долі, в него з'явила ся лютість проти сего життє — через те, що його надії не справджували ся. Він відкинув віру в Бога, та от замість віри, котру вважав забобоном, треба було приймати знов віру в ідеали XIX. віку. Опріч сього думав він собі, що шкода бороти ся з невзгодами життє, коли треба вмерти. Смерть по його думці се та річ, що сама собою знищує всю вартість, чого-б там не було на землі. Недостача всякої віри довела Гордія до того, що єму остогидло життє і він кончив своє життє самовбийством. Він не міг далі жити так, як жив, бо незнаходив одмови на такі питання, що не рішивши їх не сила жити. Він стояв на розпущті, чи як поправляє д. Огоновський на «безпущті». Душа його любила правду і шукала тієї правди невпинно. І його натура була через лад палка, через лад швидка і богато бажала. Ось через що він не встиг рішити питання так скоро, як йому було треба і зробив зло — убив себе. Раденко є справжній тип нашої інтелігенції, котра вся стоїть на розпущті, чи на безпущті, не знає, за що взятись, куди йти. Окрім сих людей між нашою інтелігенцією багато таких, котрі метою свого життє мають те, щоб узяти в сьому житті, яко мога більш втіх, яко мога більш вдовольнити себе, не церемонючись зі способами, не вважаючи на те, що часом втіхи одного чоловіка можуть бути для другого злом — се люди, про котрих кажуть, що вони «дбають про власну шкуру і інтереси желудка», для таких людей служення правді та любові, борня зі злом, праця та народ і таке інше — се пусті доразі. Типом таких людей служить Келишинський, в повісті «На розпущті»; Коли Раденко у Квітковського сказав: «Я вірне в народ», Келишинський каже: «Міні здавалось, що ся доразя вже підтопталась, так її до архиву віддано». Ось як він одзиваєть ся про ідеали, про «високу» мету в житті: «Ми дізнали ся, що всім тим, що хочуть жити справдежнім, а не вигаданим життєм, застаєть ся тільки та дійсність що справді круг нас є. Ми сїю дійсність признали. Вона не зовсім гарна, але у всякому разі не така й погана, як де-хто думає. Життє все-ж дає людині багато втіх. Мета в нашому житті повинна бути така, щоб узяти в житті яко мога більш сих втіх, яко мога більш вдовольнити себе». (На розпущті 27). В тому, що наші втіхи можуть часом служить злом для других людей, Келишинський не бачить нічого дивного — «се закон природний», каже він. (На росп. 27).

(Далі буде.)

З політичного поля.

Розв'язанє парламенту діткнуло найбільше німецьких лібералів. Они боять ся здецимовання своїх послів. Хлюмецький конферовав оноді з д-ром Кербером в справі нових виборів, ліберальні менери злетілись до Відня, а орган їх «Bohemia» кличе до правительства, щоби оно в часі нових виборів заховувалося «неутрально», але zarazом старало ся, ліберальні мандати «обезпечити» перед Шенереріянами і соціальними демократами.

«Gazeta Narodowa» успокоює Чехів і рада би пересвідчити їх, що політика Рутовського не возьме верх в будучім польськім «Колі». Протівно, польські послы будуть заєдно піддержувати справедливі претенсії Чехів. Яворський не є ворогом Чехів. Поляки не мають антипатії до чеського народу. Яворський хотів лише Чехів склонити до иньшої політичної тактики. «Politik» відповідає на ті виводи «Gazet-i Narodow-oj» з великим недовірем.

«Reichswehr» не надіє ся з розв'язання парламенту добрих плодів. Новий парламент не стане активним. Протівно. Радикальні елементи являть ся в ній в більшім ще числі. Антагонізма національні заостряють ся. Ческі послы підуть в своїх претенсіях ще дальше. Нові послы ческі одержать від своїх виборців простий наказ

знищити центральний парламент. З старим парламентом міг був др. Кербер скорше дійти до кінця. Чеський ексекутивний комітет ухвалив обструкцію лише незначною більшістю голосів. По нових виборах обструкція стане загальним їх окликом.

«Fremdenblatt» не думає, щоби розв'язане посольської палати змогло розмотати політичну ситуацію. Правительство, розв'язуючи парламент, дає однаковий доказ своєї конституційності. Оно відкинуло всякі октройованія і лишило ся на неутральнім становищі.

«N. fr. Presse» нападає на урядовий комунікат, котрим др. Кербер мотивовав розв'язане парламенту. Комунікат сей — каже она — дуже плаксивий. Правительству повинно перевести нові вибори так, щоби новий парламент не мав в собі зародків смерті. N. fr. Press-і не подобає ся «політична безсторонність і національна толеранція» д-ра Кербера.

«N. W. Tagblatt» ликує — поки-що — з розв'язання парламенту і славословить політичну енергію лівниці.

«Deut. Volksblatt» думає, що розв'язане парламенту було послідним санаційним средством, але не вірить в активність нової посольської палати. На разі кличе «D. Volksblatt» своїх асеклів до береження антисемітських мандатів.

«Arbeiter Ztg.» каже, що санація Австрії може вийти лише з рук соціальної демокрації і загального права голосованія. Старий парламент убила «національна демагогія».

«Pester Lloyd» замічає, що доси нема надії на поправу внутрішнього положення Австрії, позаяк Німці і Чехи стоять ще заодно на крайніх становищах. За старим парламентом годі плакати. Він втратив свою повагу і сам погребав своє достоїнство.

НОВИНКИ.

— Календар. Вівторок: гр.-кат. Ускіновене св. Івана Кр.; рим.-кат. Гіянтіта. — В середу: гр.-кат. Олександра; рим.-кат. Мацедонія.

— Приняте у цісаря. Дня 13. с. м. прийме цісар в Яслі краєвого маршалка Стан. гр. Баденього на чолі депутації членів краєв. виділу, шляхти, духовенства, двірських достойників, представителів громад і повітів, соймових послів і б. послів до державної ради, разом около 146 осіб. Соймових послів і б. послів до державної ради буде около 20, а межи ними пп. Яворський, гр. Войтіх Дідушицький, Барвіньський, Козловський, кн. Павло Сапіга, Адам Баджеєвич, Гарапін, др. Цоль, Стан. гр. Тарновський, гр. Коритовський, др. Югендфрайнд і ин. Маршалок гр. Бадені виголосить до цісаря відповідну промову. — Намісник гр. Пініньський виїхав в неділю до Кракова на повитане цісаря, а опісля поїде до Ясла, де перебуде аж до виїзду монарха з Галичини.

— Руска молодіж академічна під проводом Ва. совітників Лопатинського і Грабовенського устроює в Долині дня 13. н. ст. вересня с. р. в сали «Сокола» вечорек з танцями. Стрій для панів вечерковий або народний, для панів балевий. Вступ 2 кор. від особи, від родини 5 кор. Між танцями відспівує шіснайцятка академіків вланку з народних пісень. Початок о 8. год. вечером. Дохід на добродійні ціли.

— Чей пізнали ся редактори «Дѣла» аж з нагоди вибору д-ра Олесницького на недавних своїх союзниках, яким тепер дорікають, що се рублехани, мошенники, що розікрали т. зв. руський банк і з торбами пустили тисячки селян. А ще так недавно підписували ся спільно і спільно та поруч себе, рама о рама ішли др. К. Левіцький і др. Павенцький, В. Нагірний і Мончаловський, Ю. Романчук і Дідицький, І. Белей і Ос. А. Марков! Щеж так недавно святкували разом на Високім замку і пригвардали ся як москвофільські палочники прохворостили українсько-руську молодіж. Дай Боже, щоб се отямлене їх не покинуло, щоби зовсім прозріли!

— Народний Дім в Чернівцях вже готовий. Первісний, партеровий дім розширено на величаву, поверхову каменницю з великою салею на збори, коштом звиш 30.000 зр. Гроші ті зібрано з жертв і вкладок, а решта остала ся на довзі. З сеї нагоди пише «Буковина»: Доси справували ся буковинські Русини дуже гарно. Коли взяти на увагу складки і вкладки для Народного Дому за останніх два роки, то они були такі: 1898 р. до жовтня зложено 1.323 к., а вкладками членськими 528 к.; потім за півтора року до 19. марця 1900 зложено вкладок 7.439 к., а складками 8.294 к. (тут не рахуємо 4.000 к. від буковинського сойму і 4.000 к. від бук. щадниці); а далі від марця сего року до 3. вересня членських вкладок прийшло 1.116 к., а вкладок 2.608 к. Ті числа показують, що буковинські

Русини, побачивши новий Народний Дім, набрали охоти належати до него і помогти єму. Отже вписували ся в члени і складали ся на него щі сили. Се очевидно мусить кожного дуже тішити. Коли так подумати, що за останніх літ нам багато доброго вдало ся, де ми перше майже нічого не мали; — коли подивити ся, кілько молодих сил горне ся до висших шкіл, як наша Русь зростає — то нема причини жалувати жертвованого гроша, се не пропадає, се приносить такий процент у зрості інтелігенції, що жаден лихвар на світі не заробляє стілько левів лихвою. Ми собі Русинів виховуємо, людей, між котрими нашим дітям буде також легше жити. Вони, як їх буде багато, не будуть потребували озирати ся на леда Волоха або Німця, — они будуть тоді також панами у краю, будуть також мати важке слово сказати і їх будуть мусіли слухати.

— Другу крадіж в «Народній Торговлі» в Самборі сповнено дня 2. с. м. над ранком. Вже не через пивницю, але через вікно з подвіря дістав ся злодій до середини торговлі. Найперше підважив він колодку зелізом, витягнув ригель, виняв штабу, підважив віконницю, вибив дві шибки, відкрутив засуву і вліз до середини торговлі. В шуфляді найшов злодій лише 24 корон і їх забрав, поштових значків не рушав, але зі скринки, яку оставив в торговлі студент Матковський, забрав біле і одежу. Спосіб, яким послугує ся злодій вже другий раз, щоби дістати ся до середини торговлі, показує, що се заводовний вломивач, а не який дилтант.

— Волохи в Буковині. Bukowiner Nachrichten подають такі замітки про відносини поміж Румунами: Patria небіжка! Нехай живе Desteptarea! Тепер виходить она два рази в тиждень і старає ся що сили, аби єї два рази в тиждень конфіскувати. Pest аж занадто обстає за жидами, а Timrii волоским панам занадто лагідний, — отже давай стару Desreptarea сьвіжо малювати та відновлювати, щоби виконала велике національне діло. Шкода тільки, що не можна ніколи побачити повного несконфіскованого примірника відважної оборонниці волоских справ; ми цікаві, чого она властиво хоче, за що бере ся. Котрому Румунові стала ся де кривда, де поминули якого Румуна при авансі за те, що належить до Румунів; де в яким румунським селі проповідує сьвященник по руски, в котрій середній школі нема румунських учителів і учеників, кому з них забрано посольський мандат, — на що властиво они нарікають? Ми не є несправедливі і не є упереджені. Ми готові всякими можливими в публіцистичні способами боронити румунські справи, коли їх хто кривдить.

— Пригоди на маневрах. З Живця доносять, про нещасну пригоду, яка приключила ся в п'ятницю при виправах полку артилерії в стріляню до мети острими набоями. Вправи в стріляню відбували ся коло Яблонкова. Два артилеристи здіймали з воза набой і подавали їх иньшим. Нараз один з них, Стефан Лінчак, через неосторожність упустив гранат не землю. Набій вибухнув зі страшним гуком і убив чотирох артилеристів на місці. Тіла нещасних так поторопці, що спершу не мож їх було розпізнати. Сила вибуху була так велика, що віз з набоями цофнув ся кільканадцять кроків взад. Вісімнадцять вояків, що стояли при сусідних гарматах, понесли також тяжкі рани. Ранених відвезено до Живця до шпиталю, а виправи перервано.

Про другу страшну подію на маневрах доносять «Magyar Nemzet». Дня 4. с. м. коло Подгорача два полки піхоти: 78. і 79. стріляли против себе сліпими набоями. Нараз в 78. п. п. затрублено: перестати стріляти, а полковий ад'ютант в галлопі поїхав до команданта противної сторони і доніс єму, що в его полку стріляють острими набоями. Одна з куль влучила якогось вояка в груди, а друга иньшого в чоло. Оба вояки погибли на місці. Полковник казав сейчас переглянути карабіни. Вислід ревізії був такий, що у трех вояків найдено острі набой. Виновинників уязнено і відставлено до Подгорача.

Будапештські дневники доносять, що в наслідок довгого маршу і лихої поживи померло 28 вояків в 1. і 2. полку гонведів.

— Крадіж на почті. На головнім уряді поштовім у Відні пропадали від якогось часу поручені листи: Як тепер показало ся, то крадіжки сих листів допускав ся поштовий експедитор, Вячеслав Сковронський. В его мешканю найдено багато коперт з пропавших листів. Сковронський, родом з Отиції в Галичині, був жонатий.

— Вісти про Андреа. В Готенборг появила ся публікація, в якій обговорює автор справу експедиції Андреа. Автор подає, що обчислюючи час після виправи Нансена, можна надіятися повороту Андреа доперва при кінці сего року, цілком природно, коли він ще доси живе. Андреа виїхав бальоном дня 11. липня 1898. року в то-варистві Штріндберґера і Френкля. Непостійні вітри на північному бігуні могли носити бальон в в колесо і кинути его саме десь коло бігуна, звідки не так скоро можна дістати ся до перших людських садіб. Доси вибрали ся его шукати чотири експедиції: — Капітан Сведруп, товариш Нансена, виїхав на Фрамі в 1898. р. в по-

дорож до північного бігуна через просмик Сміта. Дня 4. серпня того самого року прибув Фрам до Упеснівік, і від тої хвилі пропав без сліду. — Князь Абрудців (сестрінець убитого короля Гумберта) вирушив минулого року на кораблі «Stella Polare» в напрямі краю Франц Йосифа. — Тель, російський подорожник в підбігунових краях, виїхав в червні с. р., а четверта експедиція по трех літах приготувань вирушила на днях з Гамбурґа під проводом капітана німецької маринарки Равендала.

— Острів св. Єлени, місце, де пробував до смерті великий Наполеон, яко в'язень Англичан, знова оживив ся, від коли там поселено тисячі полонених Боєрів. Від того часу приступ чужинцям на острів заборонено; але якомусь Французови удало ся там дістати і він описує жителів тамошних жителів: Цілий острів становить одна велика скала, на якій денеде ростуть дерева. В середині острова в долині стоїть містечко Джемстоун, де живе кілька-тисячне населенє, зложено з різних народностей. Недалеко міста стоять величезні шатра, мешканя полонених Боєрів. Переважна їх часть ходить свобідно, наймає ся на роботу у місцевих жителів, і не але має ся. Що дня ходять єї «свобідні» намогилу Наполеона і там згадують про далеку вітчизну, пють воду з жерела, з якого пив Наполеон і вертають о 6. год. вечером до своїх квартир. Їх ніхто не доглядає, бо повірено їм «на слово». Сумно лише тим, що живуть під ключем, бо Англичане їм не довіряють; між останніми находить ся також Кроне з цілою родиною. Рідко коли приводять его під сильною ескортою між иньших Боєрів, а тоді всі тиснуть ся до него, як до свого батька і кождий з радостію подає руку своєму великому вождови.

— Італійська полярна виправа під проводом кн. Абрудців вернула 7. вересня до Тремзе (пів. Норвегії) на кораблі «Stella Polare». Виправа ся дотерла до 86° 33 м. північної ширини, отже лише о 19 м. дальше на північ від виправи Нансена. Італійська виправа вибрала ся до північного бігуна 11. червня 1899. р. В дорозі померли один Норвейчик і два Італійці. Члени експедиції натерпілись багато від студени і голоду. В послідних тих днях живили ся лише песячим мясом. Наукові досліди будуть небавом оповіщені. Про Андреа не привезла експедиція ніяких вістий.

Телеграми.

Відень, 10. вересня. Цісар буде нині о 9. год. рано на поминальнім богослуженю, як в день 2. річницї бл. п. цісареві Елисаветі, а відтак о год. 11. перед полуднем виїде особним поїздом до Галичини.

Відень, 10. вересня. На вчерашній коронній раді запала ухвала речинця виборів для всіх коронних країв. Після сеї ухвали будучі вибори відбудуть ся у всіх коронних краях, з виїмкою Галичини, Буковини і Дальмації межи 2. а 15. січня 1901. В згаданих трех краях вибори з четвертої і п'ятої курії відбудуть ся межи 15. грудня а Різдвяними сьвятами, а з других курій межи 2. а 8. січня 1901.

Прага, 10. вересня. Ческі радикали вже приступили до виборчої акції. На зборах ухвалиють резолюції, що при виборах нарід буде підпирати лише таких кандидатів, які зобов'язують ся вести дальше обструкцію в новій палаті.

Прага, 10. вересня. В міродатних кругах уважають певною річю, що сойми не будуть скликані перед зібранєм державної ради.

Мадрит, 9. вересня. Англійське правительство повідомило офіційально Португалію, що анексувало Трансваль на свою власність.

Льондон, 10. вересня. Дневники доносять з Шангаю під датою 6. с. м., що Японія готова згодити ся на російську пропозицію, але під умовами, що китайське правительство само попросить о вицоганє військ з Пекіна та дасть запоруку привернення порядку. На всякий спосіб мусіла-б лишити ся відповідна сторожа для охорони посольств.

Чіфу, 10. вересня. Підморський телеграф з Чіфу до Вайгайвай віддано до ужитку.

Марсилія, 10. вересня. Полковник Маршанд відплив вчора до Китаю.

Шангаї, 10. вересня. Лігунґчанґ заявив, що аж за 10 днів зможе виїхати на північ.

Преторія, 10. вересня. Бюро Райтера доносить, що Девет получив ся з Жероном коло Йоганесбург. Разом мають 1.800 людей і обсадили полудневі горби коло міста, як здає ся, без жадних гармат. Англичани вирушили против них в знатній силі.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині	відходить о годині		приходить о годині	відходить о годині	
1-35	6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:25	до Лавочного (Мункача, Пешту)	Борислава
	6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6:30	до Підволочиск (Київа) Бродів	дв. головний
	6:46	з Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк	6:43	до Станиславова, П. двисокого, Потутор	дв. Підзамче
	7:45	з Янова	6:35	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	7:40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер.)	
	8:00	на дв. головний	2:55	до Янова	
	8:05	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	9:09	до Підволочиск, Бродів, Гусятина	дв. Підз.
	8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:15	до Янова	дв. гол.
	8:50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	9:25	до Чернівців, Станиславова	
	11:45	з Ядослава і Любачова	9:42	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова	
	11:55	зі Станиславова (Керемезе, Потутор)	9:55	до Янова від 1. мая до 15. вересня в не-	
	12:55	з Янова	10:20	дїлі і сьвята	
2-20	1:15	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	1:25	до Брухович від 13. мая до 15. вересня	
	3:14	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.)	2:15	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
	5:17	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3:05	до Янова щоденно від 13. мая до 16. вер.	
2-35	5:40	на дв. голов.	3:15	до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.	
	5:45	з Кракова	3:26	до Рашева, Хирова, Любачова	
1-45	5:55	з Чернівців, Іцкан	3:30		
	6:00	з Сокаля, Белзця і Любачова			
Ніч			Ніч		
8-40 2-31 12-20	7:24	з Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.)	6:10	до Станиславова	
	8:28	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	6:13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б.	
	8:50	з Брухович від 13. мая до 16. вересня шод.	6:30	а від 16. вер. до 30. марта 1901 щоденно	
	9:28	з Янова щоденно від 1. мая до 15. вер.	6:50	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	9:45	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова	7:10	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
	10:00	з Чернівців, Букарешту, Гусятина, Потутор	7:33	до Тернополя дворець головний	
	10:15	з Лавочного (Пешту) Хирова	7:25	дворець Підзамче	
	10:12	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	7:48	до Сокаля і Рави рускої	
	10:30	на дв. голов.	9:12	до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)	
	12:05	зі Стрия, зі Скольного від 1. мая до 30. вер.	10:40	до Янова від 1. мая до 15. вересня	
	3:12	з Підволочиск на дворець Підзамче	10:50	до Чернівців і Іцкан	
	3:35	на дворець головний	11:00	до Кракова, Відня, Варшави	
ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.			11:25	до Підволочиск, Бродів дв. голов. й	
Час середно-європейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європей-			4:15	дв. Підз.	
ського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіщих			4:45	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора	
ч. 5) уділяє пояснень в справах лінійних, продає білети всякого рода і розклади їзд.			4:45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.	

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдіогідніш зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручеке Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збїже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 „ — „	
„ спеціальна	1.684 „ 80 „	
Фонд основний	72.000 „ — „	
„ емеритальний	18.166 „ 60 „	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1,669.565 кор. 28 сот. Поліси «Днѣстра» приймає Банк красей і Каси ощадности у Львові, Колсмії, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Тереховлі і Заліщиках при пезичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнішї услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі. Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся.

«Днѣстеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Товариство взаїмного кредиту

„ДНѢСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
(дім «Просьвіти»).

уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згадає Товариство приймає вклади до oprocentованя від членів і третих осіб по 4%.

Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстрѣ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

Артистичне заведеє ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарень

Генрик Шапіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч антики Вн. Миколяша).

Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металеві для громад і урядів парохіяльних. Шильди мальовані на шклі, дереві, блясі та полотні. Всілякі лякерования, позолочуваня хрестів. Таблиці і шильди лянї з ріжних металів, таблиці нагробні і назви улиць, числа на доми.

Гравури на металю та дорогих камінях, печатки, штанци, відзнаки, букви, монограми, герби і ґузики до упряжи та ліберії. Марки печаткові, бляшки шпунт. для броварів. Нумератори і стемплі на датум. Обцяги до пльомб, шабьони. Краска до печаток та хемічна краска до білизни.

Цінники даром і франко.

